

Vergaderjaar 2020–2021

33 625

Hulp, handel en investeringen

Nr. 329

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 mei 2021

Deze brief bevat de jaarrapportage beleidscoherentie voor ontwikkeling voor de periode april 2020 tot en met maart 2021. De jaarrapportage schetst de voortgang op de vijf thema's van het in 2018 herziene actieplan dat op systematische wijze de coherentie bevordert tussen de verschillende beleidsonderdelen die van invloed zijn op ontwikkeling (Kamerstuk 33 625, nr. 265). Deze thema's zijn: (1) het tegengaan van belastingontwijking/ontduiking, (2) ontwikkelingsvriendelijke handelsakkoorden, (3) een ontwikkelingsvriendelijk investeringsregime, (4) verduurzaming van productie en handel en (5) het tegengaan van klimaatverandering. Met deze brief wordt tevens opvolging gegeven aan de toezegging in het Wetgevingsoverleg Jaarverslag en Slotwet BHOS d.d. 22 juni 2020 om meer expliciet te rapporteren over genderaspecten van beleidscoherentie.

Voor de resultaten van de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking in relatie tot de SDG's zie <http://osresultaten.nl/SDG>. Voor de voortgang van de implementatie van de SDG's in Nederland; zie de jaarlijkse Monitor Brede Welvaart & SDG's (CBS) en de nationale SDG rapportage «Nederland Ontwikkelt Duurzaam». Beide rapporten, evenals de kabinetsreactie hierop, verschijnen op 19 mei 2021 (Verantwoordingsdag).

Hieronder wordt allereerst ingegaan op de gevolgen van COVID-19 voor de coherentietheema's. Daarna volgt een overzicht van de voortgang op hoofdlijnen, en een overzicht van de voortgang op genderaspecten van beleidscoherentie voor ontwikkeling. De bijlage bevat een gedetailleerd overzicht van de voortgang per thema van het actieplan.

De gevolgen van COVID-19

De COVID-19 pandemie heeft wereldwijd grote negatieve gevolgen gehad, met name in ontwikkelingslanden. Dit was ook merkbaar op de beleids-terreinen van het coherentie actieplan. Met name verstoorde mondiale

waardeketsen zetten banen en inkomsten in verschillende ketens onder druk, leidend tot een stijging van armoede en ongelijkheid, verminderde beschikbaarheid van en toegang tot voedsel, en een toenemende honger en instabiliteit. Vertragingen in fysieke onderhandelingen en trainingen op verschillende dossiers werden zoveel mogelijk opgevangen door digitale bijeenkomsten, maar konden niet geheel worden voorkomen. Tegelijkertijd heeft de COVID-19 crisis ook kansen gecreëerd voor een versterkte inzet op coherentie, met bijv. hernieuwde aandacht voor het belang van duurzaam (klimaatbestendig) en inclusief herstel en toegang tot medicijnen, waaronder vaccins. Nederland heeft in dit verband EUR 85 miljoen steun gegeven aan de *Access to Covid Tools Accelerator*, (ACT-A), een nieuw mondiaal mechanisme om tot een eerlijke toegang tot vaccins, geneesmiddelen en diagnostica te komen. Ook heeft Nederland steun uitgesproken voor de COVID-19 *Technology Access Pool*, die tot doel heeft om kennisdeling te

Hoofdpunten van de voortgang op de thema's van het actieplan

Hieronder volgen de hoogtepunten van de voortgang per thema van het actieplan:

- **Belastingontwijking/ontduiking:** Per 1 januari 2021 heeft het kabinet een conditionele bronbelasting op rente en royalty's ingevoerd. Deze bronbelasting wordt geheven op rente- en royaltybetalingen naar laagbelastende jurisdicties en in misbruiksituaties en is gericht op het voorkomen dat Nederland nog langer wordt gebruikt als toegangspoort naar laagbelastende jurisdicties.
- **Handelsakkoorden:** Er is voortgang gemaakt om de *economic partnership agreements* (EPA's) met de ACP-landen te verbreden en te verdiepen door afspraken te maken over duurzame ontwikkeling, diensten en investeringen.
- **Investeringsregime:** Nederland draagt financieel bij aan het *Foreign Direct Investment Qualities* project van de OESO. Dit project onderzoekt hoe FDI kan bijdragen aan duurzame ontwikkeling, om beleidsmakers uit te rusten met een tool waarmee de bijdrage aan inclusieve en duurzame groei ter realisering van de SDG's kan worden geoptimaliseerd. Ook is Nederland voorstander van het oprichten van een assistentiemechanisme voor ontwikkelingslanden bij investeringsgeschillen. Nederland heeft daartoe begin 2020 een studie door het *Columbia Center on Sustainable Investment* laten uitvoeren.
- **Verduurzaming van productie en handel:** Op 16 oktober 2020 heeft het kabinet de beleidsnota «Van voorlichten tot verplichten: een nieuwe impuls voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemerschap» (Kamerstuk 26 485, nr. 337) gedeeld met uw Kamer. In de nota zet het kabinet in op een brede gepaste zorgvuldigheidsverplichting, bij voorkeur op Europees niveau. Ook is in de zomer van 2020 het *Dutch Initiative on Sustainable Cocoa* (DISCO) getekend, een vrijwillig samenwerkingsverband van de overheid met Nederlandse bedrijven en maatschappelijke organisaties werkzaam in de cacaosector, met drie ambitieuze impactdoelen: leefbaar inkomen voor alle cacaoboeren in 2030 en beëindiging van kinderarbeid en ontbossing in de cacaokeeten in 2025. Om resultaten en een gelijk speelveld te bereiken, werkt DISCO via een MoU samen met de belangrijkste verbruikerslanden in Europa (Duitsland, België, Zwitserland) en met de belangrijkste exportlanden Ivoorkust, Ghana en Kameroen.
- **Tegengaan van klimaatverandering:** In het concept voor de aanvullende overeenkomst bij de oprichting van *Invest International* werd opgenomen dat het zijn gehele investeringsportefeuille in overeenstemming zal brengen met de doelen van het Parijsakkoord. Mede dankzij Nederlandse inspanningen heeft de Europese Investeringsbank (EIB) vastgelegd dat in 2025 de helft van haar investeringen moet

bijdragen aan klimaatactie en duurzaamheid. Bij de multilaterale ontwikkelingsbanken drong Nederland erop aan de financieringen uiterlijk vanaf 2023 volledig in lijn te brengen met Parijs.

Hoofdpunten van de voortgang op genderaspecten van beleidscoherentie

De behaalde resultaten op beleidscoherentie voor ontwikkeling komen op verschillende manieren ten goede aan vrouwen en meisjes:

- Allereerst geeft Nederland gericht trainingen aan vrouwen om hun capaciteit te versterken op handelsterrein, om zo goede afspraken uit te kunnen onderhandelen voor het land van herkomst. In de rapportageperiode zijn vier vrouwen getraind in WTO-geschillenbeslechting, en is een vrouwenstudiegroep opgericht om specifieke problemen voor vrouwen in geschillenbeslechtings-procedures in kaart te brengen.
- Ook werkt Nederland met uitvoeringsorganisaties die zich specifiek richten op het steunen van vrouwen in ontwikkelingslanden. Zo heeft het «*She Sells Shea*» partnerschap, gesteund door het Fonds Duurzaam Ondernemen en Voedselzekerheid, 35.000 vrouwen in Burkina Faso en Mali geholpen met de oogst en verkoop van duurzaam geproduceerde shea noten en hun inkomenspositie verbeterd.
- Nederland stuurt aan op integratie van genderaspecten in de ontwerp-fase van nieuwe programma's, zodat deze ten goede komen aan vrouwen. Zo zijn «gender» en «inclusief projectontwerp» als expliciete vereisten voor ondersteuning opgenomen in het *green and resilient recovery* programma van de *Climate Investment Funds*. Ook worden nieuwe projecten onder het *European Partnership for Responsible Minerals* geselecteerd op de bijdrage die ze leveren aan vrouwenrechten en gendergelijkheid in mijnbouwgemeenschappen, en moet een genderanalyse worden toegepast in projectvoorstellen.
- Nederland steunt maatschappelijke initiatieven die zich inzetten voor vrouwenrechten en gendergelijkheid, zoals het onlangs gelanceerde *Gender Responsive Due Diligence Platform van Women Win*. Dit platform biedt concrete handvatten aan bedrijven om gender mee te nemen in gepaste zorgvuldigheid.
- Nederland financierde de ontwikkeling van een *Fair Tax Monitor*, dat belastingssystemen beoordeelt op gender en ongelijkheid. Dit maakt belastingbeleid transparanter en draagt bij aan het analyseren, vergelijken en monitoren van belastingbeleid.
- Studies helpen inzichtelijk te maken hoe de Nederlandse inzet op coherentithema's genderaspecten kan versterken. Een voorbeeld is de mede door Nederland gefinancierde studie van de UNCTAD die aanwijzingen bevat voor positieve effecten van buitenlandse investeringen door multinationale ondernemingen op gendergelijkheid en *women empowerment*.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.A.M. Kaag